

1. ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ ΤΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ ΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ... 14/06/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: ... 14/06/2022

Σελίδα: 10

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Ελληνοτουρκικά: το αδιέξοδο μιας πολιτικής

Εθνικόν το αληθές. Έχουμε φθάσει σχεδόν στο χείλος του πολέμου καθώς έχουμε δίπλα μας ένα νεο-αυτοκρατορικό, αυταρχικό καθεστώς με την επεκτατική, αναθεωρητική του πολιτική, τις παράλογες διεκδικήσεις του, τις απειλές, την παραγνώριση του διεθνούς δικαίου κ.λπ. Αυτή είναι η μια πραγματικότητα. Η άλλη είναι ότι χάσαμε χρόνο και ευκαιρίες παγιδευμένοι σε αγκυλώσεις. Αποτύχαμε. Όταν το 1972 ξεκίνησε η τρέχουσα φάση της ελληνοτουρκικής κρίσης υπήρχε ένα θέμα στην ατζέντα, αυτό της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο. Και σήμερα υπάρχουν τουλάχιστον δώδεκα με την Τουρκία να διεκδικεί το μισό Αιγαίο και να αμφισβητεί ευθέως την κυριαρχία νησιών και νησίδων, όπως δείχνουν άλλωστε και οι χάρτες που μοίρασε το υπουργείο Εξωτερικών. Και μόνο ότι πέρασαν πενήντα χρόνια με την ατζέντα να διευρύνεται από την Τουρκία δραματικά εις βάρος μας (για να μην πούμε τίποτα για την Κύπρο) πιστοποιεί την αποτυχία της ελληνικής πολιτικής. Και τούτο γιατί μέχρι σήμερα υπήρξε με ελάχιστες εξαιρέσεις (μέσο δεκαετίας 1970, 1999-2003) διαχρονικά αδιέξοδη (αν όχι μωωπική). Απέτυχε ειδικότερα:

Πρώτον, να διευθετήσει έστω και ένα ζήτημα, μια διαφορά με την Τουρκία για δύο κυρίως λόγους: (α) γιατί ακολουθούμε την αφελή (επικώς) θεωρία ότι έχουμε μόνο ένα θέμα για διευθέτηση με την Τουρκία (οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας) και δεν συζητάμε τίποτα άλλο. Η θέση αυτή που σήμερα έχει κυριαρχήσει απόλυτα δεν ήταν ούτε η θέση του Κ. Καραμανλή (πρεσβύτερου) ούτε και πάντοτε του Ανδρέα Παπανδρέου. Ο Κ. Καραμανλής πίστευε ότι με την Τουρκία θα πρέπει να συζητάμε όλα τα θέματα ανεξάρτητα από το ποιος θέτει κάθε θέμα στο τραπέζι. «Δεν μπορείτε να αγνοήσετε τα προβλήματα» έλεγε. Ο Α.Γ. Παπανδρέου είναι αυτός όντως που εισήγαγε τη θεωρία του «ενός και μόνου νομικού θέματος προς διευθέτηση». Αλλά και ο Παπανδρέου την εγκατέλειψε σταδιακά μετά το 1987 και την τότε μεγάλη κρίση και παρ' ολίγον πόλεμο με την Τουρκία (αν και κάποια θέματα βέβαια δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης), (β) όταν οι ρυθμίσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι (1999) μας προσέφεραν τη

δυνατότητα (και φθάσαμε κοντά) για την επίλυση των θεμάτων (εύρος χωρικών υδάτων κ.λπ.) την απερπολήσαμε (Μάρτιος 2004) γιατί δεν θέλαμε «να πάρμε κάποια θέματα στο Διεθνές Δικαστήριο». Χάσαμε μια πολύτιμη ευκαιρία.

Δεύτερον, αποτύχαμε να αυξήσουμε το κόστος στην Τουρκία για τον αναθεωρητισμό της. Θα το είχαμε αυξήσει εάν είχαμε ενσωματώσει/ κλειδώσει την Τουρκία σε θεσμούς και διαδικασίες από τις οποίες θα αντλούσε μεν κάποια οφέλη, θα τις επέβαλλαν όμως περιορισμούς, δυνατότητες θεσμικού ελέγχου και επικοινωνίας. Το αντίθετο, την αποκλείσαμε από τέτοιες διαδικασίες. Η Κύπρος π.χ. πάγωσε ουσιαστικά το 2006 τη διαπραγματευτική διαδικασία ένταξης της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (για να δώσει τη χαριστική βολή το 2007 ο Ν. Σαρκοζί). Αποκλείσαμε την Τουρκία από την PESCO, από συνεργασίες στην Ανατολική Μεσόγειο κ.λπ. κ.λπ. Δεν κλειδώσαμε δηλαδή όσο μπορούσαμε την Τουρκία σε διαδικασίες που θα μετρίαζαν ή θα καθιστούσαν δαπανηρό τον αναθεωρητισμό της. Αντίθετα, εκουσίως ή ακουσίως «καλλιέργησαμε» ή αναβιώσαμε διαχρονικά σύνδρομα που οξύνουν τον αναθεωρητισμό αυτόν.

Πάντως, εδώ που είμαστε τώρα, τουλάχιστον δύο διπλωματικές κινήσεις είναι αναγκαίες:

Πρώτον, να αναθέσει αμέσως το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (έπειτα από αίτημα της Ελλάδας) σε ομάδα κρατών «την εκτέλεση αποστολής εκτόνωσης της κρίσης» όπως προβλέπει η Παρ. 5 του άρθρου 42 (και 44) της Συνθήκης της Λισαβόνας. Η ομάδα αυτή υπό τον Υπάτο Εκπρόσωπο θα αναλάβει τον διάλογο με την Αγκυρα καθώς οι διμερείς επαφές έχουν ως γνωστόν καταρρεύσει.

Δεύτερον, η Ελλάδα να στοχεύσει στην ενεργοποίηση της ρήτρας αμοιβαίας συνδρομής της ΕΕ (άρθ. 42,7 ΣΕΕ) καθώς εμφανώς αντιμετωπίζει «ένοπλη επιθετικότητα» (aggression). Και το άρθρο 42,7 αναφέρεται σε «επιθετικότητα» και όχι επίθεση.

Ο καθηγητής Π.Κ. Ιωακείμιδης είναι πρώην πρεσβευτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ. Τελευταίο βιβλίο του: «Επιτεύγματα και Στρατηγικά Λάθη της Εξωτερικής Πολιτικής της Μεταπολίτευσης» (Θεμέλιο).